

Butinarii

Așa ar fi trebuit să se cheme cartea d-lui Grigore Avram intitulată, surprinzător, „**Da'de unde!**”¹, pe motiv că paginile ei descriu forestierii care taie arborii din pădurile Județului Bistrița-Năsăud, la nord-est, în perioada 1984-2000, lângă *cuibul visurilor* dintre măguri, cu toate că fasonatorilor li se mai spune câteodată, peiorativ, în satele de pe Valea Someșului, *barabori*. Faptele silvestre relatate constituie eboșa unui roman, în linia d-lor Anatolie Paniș ori Gelu Păltineanu... Autorul povestește ca un bătrân sfătos, purtând personajele prin niște peisaje ce-ți taie răsuflarea. Toată acțiunea se derulează în jurul lui Ilie Motofelea, mastru de exploatare la Sectorul Anieș, manipulant afemeiat care se transformă treptat într-un Moromete local. Umblă la Negrileasa și Mihăiasa, prin șlăguri, rampe, învârtitori. Asistă indiferent pe țapinarii care mănâncă papă, slănină, brânză, ouă fierte și din când în când câte o zamă caldă. Participă la controale de exploatare și reprimiri de parchete unde se bea, se bea mult, foarte mult. Odată găsim *in situ* vinul atât de acru că nici pădurarii - luați drept etalon de rezistență pentru băutura, nu-l pot bea. Lemnul de foc este vândut de câțiva nimurici, pe șest, contra sex. Împărțirea motorinei, destinată amenajării și întreținerii traseelor de colectare, se face pe orizontală către cumnatul maistrului de exploatare, Vlașin - șeful de post, brigadierul silvic - doar un plin, pădurarul - numai trei găleți, ca să tragă lemnele cu TAF-ul. În cele din urmă buldozeristul ia și el ceva, după care cantitatea rămasă trebuie neapărat *adăpată*. Proprietarii de atelaje fură câte 5 mc de lemn odată, săptămânal, pentru a deveni rentabili. Mahării de la partid, ofițerii de securitate controlează numirile pe posturi, atunci ca și acum, înțelegem, inclusiv în pădurărie. Descoperim astfel că măiereni abrahamici sau, mai nou, *mirenii*, manevrează bine lemnele dar nu și expresiile cât de cât sofisticate. Cu alte cuvinte devin *primitivi* în loc de primitori, *capturează* apa atunci când o captează, *trișează* când triază, utilizează cratițele de *tunci*... Personajele poartă nume fictive, presupun, spre a-l feri pe scriitorul silvan de posibilele neplăceri. Butinarii care răspund la apel sunt Alexandru Boroiu, Doniză Ureche, Mihai Bazga, Valentin al Ciorcului, Ion al lui Hescăl, Valer Codoiu, Iulian al Șpanului, Cifor Barna, măsurătorul. Personalul TESA este reprezentat de directorul Covaci, șeful de sector Grigore Cotul, contabilul șef Dan Hădărău, responsabilul cu investițiile George Nechiti, liderul de sindicat Viorel Andronesi, responsabilul cu protecția muncii Dumitru Cobzalău. Din urmă sosesc Dorel Sidor, Viorel Berende, Flaviu Gagea... Silvicultorii – apelativul *clopar* a fost evitat în mod intenționat, se numesc Maxim Cucu, Costan Bota, Gheorghe Bora, Matei Bocșa, Sabin Iuonaș, Onișor Frâncu... Hoții de lemne se cheamă Șuștac, Șorubu, Bodălău, Buha și Nășcuț. Altă serie de persoane prezente: Măriuca lui Zna, Gozic, Anchidim Guzu, Iochim Ometiță, Ion al Bandurului, Tuțu Bolfă, Lucreția și Raveca, țititoarele domnului mastru. Numai că minusurile repetate din gestiune conduc inevitabil întreținerea forestieră bistrițeană la faliment. Înspre finalul cărții, găsim o scenetă patetică, dublată de un discurs existențialist.

Speranța renaște când patronul din Șanț încearcă să relanseze zona montană, salvându-i pentru un timp care niciodată nu va putea fi determinat, pe butinari. Lectură plăcută, tuturor, doamnelor și domnilor!

Gavrilă Neamț

¹ Grigore Avram, *Da'de unde!*, Editura Charmides, Bistrița, 2015, 162 p.

(Recenzie publicată în *Răsunetul*, 18 noiembrie 2015)